

Medalion Else Lasker-Schüler

Din volumul

CE RĂMÂNE DIN NOI

Traduceri de

CĂTĂLINA FRÂNCU

Poeziile mele sunt destul de evreiești în germană!"

Nebună ori mult prea lucidă, **Else Lasker-Schüler** va da foc secolului și va fi purtătorul de cuvânt al expresionismului german.

Gottfried Benn va spune despre ea: „a fost cel mai mare poet liric pe care l-a avut vreodată Germania.”

Era slabă, cu ochi mari, negri, intenși, învestmântată extravagant - atrăgea asupra ei toate privirile. O forță teribilă emana din întreaga ei ființă. Va vrăji sau va stârni ura cu viața ei provocatoare.

Pictoriță, poetă, lider înflăcărat al cauzelor intelectuale, îndrăgostită pasionată... Ea a fost cea care a modelat începutul de veac al Berlinului. Prietenii ei - pe care i-a văzut adesea murind - sunt Georg Trakl, Franz Werfel sau Franz Marc. Pierderea și absența, exilul și proiecțiile biblice vor sta la baza operei sale.

„O Sappho care a traversat lumea dintr-o parte în alta”, "un nou înger albastru", "madona cafenelelor literare unde toți bărbații vor deveni profesori „Unrat” - ea va fi pentru totdeauna prințul Tebei sau o femeie prinsă în tragedia dintre Berlin și Ierusalim.

Prietenii ei au fost mulți, uneori și iubiți: Gottfried Ben, Georg Grosz, Karl Krauss, Murnau, Trakl, Werfel, Franz Marc, Peter Hille, Kokoschka, Richard

Dehmel, Alfred Döblin, Tristan Tzara, Gropius, Walter Benjamin, Martin Buber

...

Acolo, la Berlin, s-au format mișcările artistice esențiale - „Die Brücke”, și „Blauen Reiter”, și expresionismul, și Bauhaus, și mișcarea Dada venită din Elveția cu Tzara. Se aflau pictori care, precum Oskar Kokoschka, Emil Nolde, Ludwig Meidner, August Macke, Paul Klee, Franz Marc, Ernst Ludwig Kirchner, Karl Schmidt-Rottluff, Wassily Kandinsky ... au schimbat cursul artei. Cuvintele lui Paul Klee rezumă filozofia mișcărilor: „Arta nu trebuie să reproducă vizibilul, ci să facă vizibil invizibilul”. Else a scris poezii pentru toți. Strălucea alături de ei, atât de orbitoare erau imensitatea darurilor ei, pasiunea ei arzătoare. A transformat referințele la viața ei în imagini mitico-arhaice ("Ziua a șaptea", 1905, "Minunile mele", 1911); în același timp, și-a amintit de rădăcinile ei evreiești ("Balade ebraice", 1913). A creat imagini literare ale Orientului, cu ajutorul cărora a căutat să depășească raționalismul occidental ("Prințul Tebei", 1914). A fost total impregnată de ideea puterii vindecătoare și răscumpărătoare a Poeziei. Obsedant revin în poezia ei câteva cuvinte: lună, albastru, suflet, lacrimi, durere, viață, moarte, mântuire, îmbrățișare și săruturi, stele, hotare pierdute, inimă, sânge, înger, dulceață, lume.. cuvinte care se amestecă fără grija de a crea metafore frumoase. Mai mult decât pictor, poet, dramaturg, ea a fost prima care a realizat ceea ce numim acum spectacol

- amestecul artelor - dansând pe textele ei însoțite de clopote și vorbind o limbă inventată, limba originară.

Deși "zece lupi au venit să bea la izvorul ei", abia în 1932 a primit recunoașterea publică pentru opera poetică, renumitul Premiu Kleist. Un an mai târziu a fugit din Germania nazistă în Elveția, de unde s-a refugiat în Palestina, unde a murit în 1939. Ea rămâne cea ființă enigmatică și tragică care probabil a realizat cel mai bine fuziunea între iudaism și expresionismul german, refuzând orice traducere a textelor sale în ebraică. A scandalizat astfel până la ultima ei suflare. Dar poezia ei este o rugăciune.

"O sabie în flăcări în carnea secolului"

Ascultă

Noaptea îți jefuiesc
Trandafirii gurii astfel încât
Nicum vreo altă femeie.
Să nu ți-i poată bea
Cine te îmbrățișează
Îmi fură mie fiorul

Pictat de mine pe întregul tău trup.

Eu sunt marginea căii tale.

Cine te-atinge

Cade.

Îmi simți tu freamătul vieții

Oriunde

Unde mă depărtez?

Cântecul meu de iubire

Ca o fântână tainică

Murmură sângele meu,

Mereu despre tine, mereu despre mine.

Sub luna buimacă

Visele mele goale dansând te caută

– Copii cu pas lin –

Noaptea pășind pe tufișuri de umbră.

O, buzele tale înSORITE,

Îmbătătorul parfum al buzelor tale...

În flori albastre, în cadră de argint,
Surâzi, surâzi tu.
Mereu surâsul
Blând șerpuind
Peste pielea mea
Peste umărul meu –
Ascult... Ca un tainic izvor
Îmi murmură sângele.

Eros

Vai, eu la nesfârșit l-am iubit!
Înaintea genunchilor săi
de dorul lui Eros m-am tânguit.
Cu o uimire nebună eu l-am iubit.
La fel ca o noapte de vară
Capul meu negru-sânge
În poala-i l-am cufundat
Cu flăcări l-am îmbrățișat
Și niciodată ca focul sângele meu n-a mai ars
viața-mi în mâinile sale mi-am așezat,
din rana grea a amurgului m-a ridicat.
Toți sorii cântau cântările focului
Picioarele mele
asemenea crinilor
s-au învolburat

Sfârșitul lumii

Se-aude un vaiet în lume,
De parc-a murit Dumnezeu prea bunul,
Iar umbra de plumb ce cade
Apasă mai greu ca mormântul.
Hai, vin'mai aproape să ne ascundem ...
Viața, în toate inimile,
Zace ca în sicrie.
Tu! Hai să ne sărutăm până în străfunduri –
În lume umblă dorul Acela de care
Ar trebui să sfârșim.

Rugă

În toată lumea eu caut un oraș
Care la poarta lui să aibă un înger.
Să port marea lui aripă
Cumplit rănită la omoplat
Și steaua lui pecete pe frunte.
Și rătăcesc în noapte mereu ...
În lume eu am adus iubire –
Ca să înflorească senină oricare inimă,
Și am trezit în mine o viață obosită,
În Domnul învăluit – un întunecat răsuflet.
O, Doamne,-adună-ți mantia-n juru-mi;
Știu că-s o rămășiță-n perla aceea de sticlă,
Iar când cel din urmă om va să arunce lumea,
Nu mă lăsa să-mi pierd iarăși atotputerea
Și-n jurul meu un nou glob să se închidă.

SAGA 2023